

No. 39849

**Netherlands
and
Bolivia**

Agreement on encouragement and reciprocal protection of investments between the Kingdom of the Netherlands and the Republic of Bolivia. La Paz, 10 March 1992

Entry into force: *1 November 1994 by notification, in accordance with article 14*

Authentic texts: *Dutch, English and Spanish*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Netherlands, 20 January 2004*

**Pays-Bas
et
Bolivie**

Accord relatif à l'encouragement et à la protection réciproque des investissements entre le Royaume des Pays-Bas et la République de Bolivie. La Paz, 10 mars 1992

Entrée en vigueur : *1er novembre 1994 par notification, conformément à l'article 14*

Textes authentiques : *néerlandais, anglais et espagnol*

Enregistrement auprès du Secrétariat des Nations Unies : *Pays-Bas, 20 janvier 2004*

[DUTCH TEXT — TEXTE NÉERLANDAIS]

Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Republiek Bolivia inzake de bevordering en wederzijdse bescherming van investeringen

De Regering van het Koninkrijk der Nederlanden
en

de Regering van de Republiek Bolivia,

Geleid door de wens de van oudsher tussen hun landen bestaande vriendschapsbanden te versterken, de economische betrekkingen uit te breiden en te intensiveren, in het bijzonder met betrekking tot investeringen door onderdanen van de ene Overeenkomstsluitende Partij op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij,

Erkennend dat overeenstemming omtrent de aan zodanige investeringen toe te kennen behandeling de kapitaalstroom en de overdracht van technologie, alsmede de economische ontwikkeling van de Overeenkomstsluitende Partijen zal stimuleren en dat een eerlijke en rechtvaardige behandeling van investeringen wenselijk is,

Zijn overeengekomen als volgt:

Artikel I

Voor de toepassing van deze Overeenkomst omvat de term:

a. „investeringen” alle soorten vermogensbestanddelen en in het bijzonder, doch niet uitsluitend:

- (i) roerende en onroerende goederen, alsmede alle andere zakelijke rechten met betrekking tot alle soorten activa;
- (ii) rechten ontleend aan aandelen, obligaties en andere soorten belangen in ondernemingen en gezamenlijke ondernemingen;
- (iii) recht op geld, goodwill en andere activa en op iedere prestatie die economische waarde heeft;
- (iv) rechten op het gebied van de intellectuele eigendom, technische werkwijzen en know-how;
- (v) krachtens het publiekrecht verleende rechten, met inbegrip van rechten tot het opsporen, exploreren, ontginnen en winnen van natuurlijke rijkdommen.

b. „onderdanen”, met betrekking tot beide Overeenkomstsluitende Partijen:

- (i) natuurlijke personen die volgens het recht van die Overeenkomstsluitende Partij haar nationaliteit bezitten;
- (ii) onverminderd het bepaalde in (iii) hieronder, rechtspersonen die zijn opgericht overeenkomstig het recht van die Overeenkomstsluitende Partij;
- (iii) rechtspersonen die onder, al dan niet rechtstreeks, toezicht

staan van onderdanen van die Overeenkomstsluitende Partij, maar die zijn opgericht overeenkomstig het recht van de andere Overeenkomstsluitende Partij.

c. „grondgebied” omvat de zeegebieden grenzend aan de kust van de betrokken Staat, voor zover die Staat overeenkomstig het internationale recht soevereine rechten of rechtsmacht in deze gebieden kan uitoefenen.

Artikel 2

Binnen het kader van haar wetten en voorschriften stimuleert elk der Overeenkomstsluitende Partijen de economische samenwerking door de bescherming op haar grondgebied van investeringen van onderdanen van de andere Overeenkomstsluitende Partij. Elke Overeenkomstsluitende Partij laat zodanige investeringen toe, zulks behoudens haar recht de bij haar wetten en voorschriften toegekende bevoegdheden uit te oefenen.

Artikel 3

1. Iedere Overeenkomstsluitende Partij waarborgt een eerlijke en rechtvaardige behandeling van de investeringen van onderdanen van de andere Overeenkomstsluitende Partij en belemmert niet, door onredelijke of discriminatoire maatregelen, de werking, het beheer, de instandhouding, het gebruik en het genot hiervan of de beschikking hierover door die onderdanen.

2. Met name kent iedere Overeenkomstsluitende Partij zodanige investeringen een volledige zekerheid en bescherming toe, die in elk geval niet minder is dan die welke wordt toegekend aan investeringen van haar eigen onderdanen of aan investeringen van onderdanen van een derde Staat, welke van beide het gunstigst is voor de investeerder.

3. Indien een Overeenkomstsluitende Partij onderdanen van een derde Staat bijzondere voordelen heeft toegekend uit hoofde van overeenkomsten tot oprichting van douane-unies, economische unies of soortgelijke instellingen, dan wel op grond van interim-overeenkomsten die tot zodanige unies of instellingen leiden, is deze Overeenkomstsluitende Partij niet verplicht zodanige voordelen toe te kennen aan onderdanen van de andere Overeenkomstsluitende Partij.

4. Iedere Overeenkomstsluitende Partij neemt alle verplichtingen in acht, die zij mocht hebben aangegaan met betrekking tot investeringen van onderdanen van de andere Overeenkomstsluitende Partij.

5. Indien de wettelijke bepalingen van één der Overeenkomstsluitende Partijen of de verplichtingen krachtens internationaal recht, die thans bestaan of op een later tijdstip tussen de Overeenkomstsluitende Partijen tot stand komen naast deze Overeenkomst, een algemene of

bijzondere regeling bevatten, op grond waarvan investeringen door investeerders van de andere Overeenkomstsluitende Partij aanspraak kunnen maken op een behandeling die gunstiger is dan in deze Overeenkomst is voorzien, heeft een dergelijke regeling, voor zover zij gunstiger is, voorrang boven deze Overeenkomst.

Artikel 4

Met betrekking tot belastingen, heffingen, lasten en verminderingen en vrijstellingen van belasting kent iedere Overeenkomstsluitende Partij onderdanen van de andere Overeenkomstsluitende Partij die zich op haar grondgebied bezighouden met economische activiteiten, een niet minder gunstige behandeling toe dan die welke wordt toegekend aan haar eigen onderdanen of aan die van een derde Staat, welke van beide het gunstigst is voor de betrokken onderdanen. In dit verband wordt evenwel geen rekening gehouden met bijzondere belastingvoordelen door die Partij toegekend krachtens een overeenkomst ter vermindering van dubbele belasting, uit hoofde van haar *deelname aan een douane-unie, economische unie of soortgelijke instelling*, dan wel op basis van wederkerigheid met een derde Staat.

Artikel 5

De Overeenkomstsluitende Partijen waarborgen de overmaking van de betaling die verband houden met een investering. De overmakingen geschieden in vrij inwisselbare valuta, zonder onredelijke beperking of vertraging. Deze overmakingen omvatten in het bijzonder, doch niet uitsluitend:

- a. winsten, interesten, dividenden en andere lopende inkomsten;
- b. gelden nodig
 - (i) voor het verwerven van grondstoffen of hulpmaterialen, half-fabrikaten of eindprodukten, of
 - (ii) om kapitaalgoederen te vervangenten einde de continuïteit van een investering te waarborgen;
- c. bijkomende gelden, noodzakelijk voor de ontwikkeling van een investering;
- d. gelden voor terugbetaling van leningen;
- e. royalty's of honoraria;
- f. inkomsten uit arbeid van natuurlijke personen;
- g. de opbrengst van de verkoop of liquidatie van de investering.

Artikel 6

Geen van beide Overeenkomstsluitende Partijen neemt maatregelen, waardoor aan onderdanen van de andere Overeenkomstsluitende Partij direct of indirect hun investeringen worden ontnomen, tenzij aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- a. de maatregelen zijn genomen in het algemeen belang en met inachtneming van een behoorlijke rechtsgang;
- b. de maatregelen zijn niet discriminatoir of in strijd met enige toezegging, gedaan door eerstgenoemde Overeenkomstsluitende Partij;
- c. de maatregelen gaan vergezeld van een regeling voor de betaling van rechtvaardige schadeloosstelling. Deze schadeloosstelling dient de echte waarde van de getroffen investeringen te vertegenwoordigen en zij moet, wil zij doeltreffend zijn voor de gerechtigden, zonder onnodige vertraging worden betaald en overgemaakt naar het land dat door de betrokken gerechtigden is aangewezen en in de valuta van het land waarvan de gerechtigden onderdaan zijn of in een vrij inwisselbare valuta die door de gerechtigde wordt aanvaard.

Artikel 7

Onderdanen van de ene Overeenkomstsluitende Partij die verliezen lijden met betrekking tot hun investeringen op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij wegens oorlog of een ander gewapend conflict, revolutie, een nationale noodtoestand, opstand, oproer of ongeregelheden, wordt door de laatstgenoemde Overeenkomstsluitende Partij, wat betreft restitutie, schadevergoeding, schadeloosstelling, of een andere regeling, geen minder gunstige behandeling toegekend dan die welke die Overeenkomstsluitende Partij toekent aan haar eigen onderdanen of aan onderdanen van een derde Staat, welke van beide het gunstigst is voor de betrokken onderdanen.

Artikel 8

Indien de investeringen van een onderdaan van de ene Overeenkomstsluitende Partij krachtens een bij de wet ingesteld stelsel verzekerd zijn tegen niet-commerciële risico's, wordt de subrogatie van de verzekeraar of herverzekeraar in de rechten van genoemde onderdaan, ingevolge de voorwaarden van deze verzekering, door de andere Overeenkomstsluitende Partij erkend.

Artikel 9

1. Ten einde een oplossing te vinden voor de uit investeringen voortvloeiende geschillen tussen de ene Overeenkomstsluitende Partij en een onderdaan van de andere Partij bij deze Overeenkomst vinden besprekingen plaats met het oogmerk het conflict tussen de betrokken partijen in der minne te schikken.
2. Indien een geschil niet kan worden geregeld binnen een termijn van zes maanden, gerekend vanaf de datum waarop de betrokken

haya notificado formalmente, ésta será sometida a petición del nacional interesado a un tribunal arbitral.

3. El tribunal arbitral será constituido ad-hoc, nombrando cada parte un árbitro, y poniéndose los árbitros de acuerdo para elegir como presidente del tribunal a un nacional de un tercer Estado. Los árbitros serán nombrados dentro de los dos meses y el Presidente dentro de los tres meses, después de que el nacional interesado haya comunicado su propósito de someter la divergencia a un tribunal arbitral.

4. Si los plazos previstos en el párrafo 3 no son observados y a falta de otras disposiciones entre las Partes en litigio, cualquiera de ellas podrá solicitar al Presidente de la Corte de Arbitraje de la Cámara Internacional de Comercio de París que proceda a las designaciones necesarias.

5. Los párrafos 4 a 7 del Artículo 13 del presente Acuerdo se aplicaran mutatis mutandis.

6. Si ambas Partes Contratantes se han adherido al Convenio sobre Arreglo de Controversias relativas a Inversiones entre Estados y nacionales de otros Estados, de 18 de marzo de 1965, las divergencias derivadas de inversiones entre una de las Parte Contratante y un nacional de la otra Parte Contratante, serán, de acuerdo con las disposiciones de dicho Convenio, sometidos a conciliación ó arbitraje por el Centro Internacional para el Arreglo de Controversias Relativas a Inversiones.

Artículo 10

Desde la entrada en vigencia de este Acuerdo, sus provisiones se aplicarán también a las inversiones que se hayan hecho antes de esa fecha.

Artículo 11

En lo que se refiere al Reino de los Países Bajos, el presente Acuerdo se aplicará a la parte del Reino en Europa, Antillas Neerlandesas y Aruba.

Artículo 12

Toda Parte Contratante podrá proponer a la otra Parte realizar consultas sobre cualquier asunto referente a la interpretación o

betreffende de uitlegging of toepassing van deze Overeenkomst. De andere Partij besteedt welwillende aandacht aan en biedt voldoende gelegenheid voor zulk overleg.

Artikel 13

1. Enig geschil tussen de Overeenkomstsluitende Partijen betreffende de uitlegging of de toepassing van deze Overeenkomst, dat niet binnen een redelijke termijn langs diplomatieke weg kan worden geregeld, wordt, tenzij de Partijen anderszins zijn overeengekomen, op verzoek van een van de Partijen voorgelegd aan een uit drie leden samengesteld scheidsgerecht. Iedere Partij benoemt een scheidsman en de beide aldus benoemde scheidsmannen benoemen te zamen een derde scheidsman, die geen onderdaan is van een der beide partijen, tot hun voorzitter.

2. Indien een van de Partijen nalaat haar scheidsman te benoemen en indien zij geen gevolg heeft gegeven aan het verzoek van de andere Partij binnen twee maanden tot deze benoeming over te gaan, kan de laatstgenoemde Partij de President van het Internationale Gerechtshof verzoeken de noodzakelijke benoeming te verrichten.

3. Indien de beide scheidsmannen binnen twee maanden na hun aanwijzing niet tot overeenstemming kunnen geraken over de keuze van een derde scheidsman, kan een van beide Partijen de President van het Internationale Gerechtshof verzoeken de noodzakelijke benoeming te verrichten.

4. Indien in de gevallen, bedoeld in het tweede en derde lid van dit artikel, de President van het Internationale Gerechtshof verhinderd is genoemde functie uit te oefenen, of onderdaan is van een van beide Overeenkomstsluitende Partijen, wordt de Vice-President verzocht de noodzakelijke benoemingen te verrichten. Indien de Vice-President verhinderd is genoemde functie uit te oefenen, of indien hij onderdaan is van een van beide Overeenkomstsluitende Partijen, wordt het lid van het Gerechtshof, dat het hoogst in anciënniteit is en dat beschikbaar is en dat geen onderdaan is van een van beide Partijen, verzocht de noodzakelijke benoemingen te verrichten.

5. Het scheidsgerecht doet uitspraak op de grondslag van de eerbiediging van het recht daaronder in het bijzonder begrepen deze Overeenkomst en iedere andere terzake doende overeenkomst tussen de Overeenkomstsluitende Partijen, alsmede de algemeen erkende regels en beginselen van het internationaal recht. Alvorens uitspraak te doen, kan het scheidsgerecht in elke stand van het geding een minnelijke schikking van het geschil aan de Partijen voorstellen. De voorgaande bepalingen doen geen afbreuk aan de bevoegdheid van het scheidsgerecht in het geschil een uitspraak *ex aequo et bono* te doen, indien de Partijen daarmee instemmen.

6. Tenzij Partijen anders beslissen, stelt het scheidsgerecht zijn eigen procedureregels vast.

7. Het scheidsgerecht doet zijn uitspraak bij meerderheid van stemmen. Een zodanige uitspraak is onherroepelijk en bindend voor de Partijen bij het geschil.

Artikel 14

1. Deze Overeenkomst treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand volgend op de datum waarop de Overeenkomstsluitende Partijen elkaar schriftelijk hebben medegedeeld, dat aan de in hun onderscheiden landen hiertoe grondwettelijk vereiste procedures is voldaan, en zij blijft van kracht gedurende een tijdvak van 15 jaar.

2. Tenzij door een van beide Partijen ten minste zes maanden voor het vervallen van haar geldigheid kennisgeving van opzegging wordt gedaan, wordt deze Overeenkomst stilzwijgend verlengd voor telkens een volgend tijdvak van 10 jaar, waarbij iedere Overeenkomstsluitende Partij zich het recht voorbehoudt de Overeenkomst te beëindigen, nadat zij ten minste zes maanden voor het verstrijken van de lopende termijn van geldigheid van dit voornemen kennis heeft gegeven.

3. Ten aanzien van investeringen die zijn verricht voor de datum van beëindiging van deze Overeenkomst, blijven de voorgaande artikelen van kracht gedurende een tijdvak van nog eens 15 jaar te rekenen vanaf die datum.

4. *Met inachtneming van de in het tweede lid van dit artikel genoemde opzegtermijn is het Koninkrijk der Nederlanden gerechtigd de toepassing van deze Overeenkomst ten aanzien van één van de delen van het Koninkrijk afzonderlijk te beëindigen.*

TEN BLIJKE WAARVAN, de ondertekenende vertegenwoordigers, daartoe behoorlijk gemachtigd, deze Overeenkomst hebben ondertekend.

GEDAAN in twee exemplaren, te La Paz, Republiek Bolivia op 10 maart 1992 in de Nederlandse, de Spaanse en de Engelse taal, zijnde de drie teksten gelijkelijk authentiek. In geval van geschillen omtrent de uitlegging is de Engelse tekst doorslaggevend.

(w.g.) H. C. R. M. PRINCEN

Voor de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden

(w.g.) C. ITURRALDE BALLIVAN

Voor de Regering van de Republiek Bolivia,

[ENGLISH TEXT — TEXTE ANGLAIS]

AGREEMENT ON ENCOURAGEMENT AND RECIPROCAL PROTECTION
OF INVESTMENTS BETWEEN THE KINGDOM OF THE NETHER-
LANDS AND THE REPUBLIC OF BOLIVIA

The Government of the Kingdom of the Netherlands and the Government of the Republic of Bolivia,

Desiring to strengthen the traditional ties of friendship between their countries, to extend and intensify the economic relations between them particularly with respect to investments by the nationals of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party.

Recognizing that agreement upon the treatment to be accorded to such investments will stimulate the flow of capital and technology and the economic development of the Contracting Parties and that fair and equitable treatment of investment is desirable,

Have agreed as follows:

Article I

For the purposes of the present Agreement:

a) the term "investments" shall comprise every kind of asset and more particularly, though not exclusively:

(i) movable and immovable property as well as any other rights in rem in respect of every kind of asset;

(ii) rights derived from shares, bonds and other kinds of interests in companies and joint ventures;

(iii) title to money, goodwill and other assets and to any performance having an economic value;

(iv) rights in the field of intellectual property, technical processes and know-how;

(v) rights granted under public law, including rights to prospect, explore, extract and exploit natural resources.

b) the term "nationals" shall comprise with regard to either Contracting Party:

(i) natural persons having the nationality of that Contracting Party in accordance with its law;

(ii) without prejudice to the provisions of (iii) hereafter, legal persons constituted in accordance with the law of that Contracting Party;

(iii) legal persons controlled directly or indirectly, by nationals of that Contracting Party, but constituted in accordance with the law of the other Contracting Party,

c) the term "territory" includes the maritime areas adjacent to the coast of the State concerned, to the extent to which that State may exercise sovereign rights or jurisdiction in those areas according to international law.

Article 2

1. Either Contracting Party shall, within the framework of its law and regulations, promote economic cooperation through the protection in its territory of investments of nationals of the other Contracting Party. Subject to its right to exercise powers conferred by its laws or regulations, each Contracting Party shall admit such investments.

Article 3

1. Each Contracting Party shall ensure fair and equitable treatment to the investments of nationals of the other Contracting Party and shall not impair, by unreasonable or discriminatory measures, the operation, management, maintenance, use, enjoyment or disposal thereof by those nationals.

2. More particularly, each Contracting Party shall accord to such investments full security and protection which in any case shall not be less than that accorded either to investments of its own nationals or to investments of nationals of any third State, whichever is more favourable to the investor.

3. If a Contracting Party has accorded special advantages to nationals of a third State by virtue of agreements establishing customs unions, economic unions or similar institutions, or on the basis of interim agreements leading to such unions or institutions, that Contracting Party shall not be obliged to accord such advantages to nationals of the other Contracting Party.

4. Each Contracting Party shall observe any obligation it may have entered into with regard to investments of nationals of the other Contracting Party.

5. If the provisions of law of either Contracting Party or obligations under international law existing at present or established hereafter between the Contracting Parties in addition to the present Agreement contain a regulation, whether general or specific, entitling investments by investors of the other Contracting Party to a treatment more favourable than is provided for by the present Agreement, such regulation shall, to the extent that it is more favourable, prevail over the present Agreement.

Article 4

With respect to taxes, fees, charges and to fiscal deductions and exemptions, each Contracting Party shall accord to nationals of the other Contracting Party, who are engaged in any economic activity in its territory, treatment not less favourable than that accorded to its own nationals or to those of any third State, whichever is more favourable to the nationals concerned. For this purpose, however, there shall not be taken into account any special fiscal advantages accorded by that Party under an agreement for the avoidance of double taxation, by virtue of its participation in a customs union, economic union or similar institution, or on the basis of reciprocity with a third State.

Article 5

The Contracting Parties shall guarantee that payments related to an investment may be transferred. The transfers shall be made in a freely convertible currency, without undue restriction and delay. Such transfers include in particular though not exclusively:

- a) profits, interest, dividends and other current income;
- b) funds necessary
 - i) for the acquisition of raw or auxiliary materials, semi-fabricated or finished products, or
 - (ii) to replace capital assets in order to safeguard the continuity of an investment;
- c) additional funds necessary for the development of an investment;
- d) funds in repayment of loans;
- e) royalties or fees;
- f) earnings of natural persons;
- g) the proceeds of sale or liquidation of the investment.

Article 6

Neither Contracting Party shall take any measures depriving, directly or indirectly, nationals of the other Contracting Party of their investments unless the following conditions are complied with:

- a) the measures are taken in the public interest and under due process of law;
- b) the measures are not discriminatory or contrary to any undertaking which the former Contracting Party may have given;
- c) the measures are accompanied by provision for the payment of just compensation. Such compensation shall represent the genuine value of the investments affected and shall, in order to be effective for the claimants, be paid and made transferable, without undue delay, to the country designated by the claimants concerned and in the currency of the country of which the claimants are nationals or in any freely convertible currency accepted by the claimants.

Article 7

Nationals of the one Contracting Party who suffer losses in respect of their investments in the territory of the other Contracting Party owing to war or other armed conflict, revolution, a state of national emergency, revolt, insurrection or riot shall be accorded by the latter Contracting Party treatment, as regards restitution, indemnification, compensation or other settlement, no less favourable than that which that Contracting Party accords to its own nationals or to nationals of any third State, whichever is more favourable to the nationals concerned.

Article 8

If the investments of a national of the one Contracting Party are insured against non-commercial risks under a system established by law, any subrogation of the insurer or re-insurer into the rights of the said national pursuant to the terms of such insurance shall be recognized by the other Contracting Party.

Article 9

1. For the purpose of resolving disputes that may arise from investments between one Contracting Party and a national of the other Party to the present Agreement, consultation will be held with a view to settling, amicably the conflict between the parties to the dispute.

2. If a dispute cannot be settled within a period of six months from the date on which the interested national shall have formally notified it, the dispute shall, at the request of the interested national, be submitted to an arbitral tribunal.

3. The arbitral tribunal shall be constituted ad hoc, in such a way that each party shall nominate an arbitrator, and the arbitrators shall agree on the choice of a national of a third State as chairman of the tribunal. The arbitrators shall be nominated within a period of two months, and the chairman within a period of three months, from the time the interested national shall have communicated his wish to submit the dispute to an arbitral tribunal.

4. If the time limits provided for in paragraph 3 are not observed, either of the parties to the dispute shall, if no other provisions apply between the parties to the dispute, be empowered to request the President of the Court of Arbitration of the Paris International Chamber of Commerce to proceed to make the necessary appointments.

5. Paragraphs 4 to 7 of article 13 of the present Agreement shall apply mutatis mutandis.

6. If both Contracting Parties have acceded to the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of other States of 18 March 1965, any disputes that may arise from investment between one of the Contracting Parties and a national of the other Contracting Party shall, in accordance with the provisions of that Convention, be submitted for conciliation or arbitration to the International Centre for Settlement of Investment Disputes.

Article 10

The provisions of this Agreement shall, from the date of entry into force thereof, also apply to investments which have been made before that date.

Article 11

As regards the Kingdom of the Netherlands, the present Agreement shall apply to the part of the Kingdom in Europe, the Netherlands Antilles and to Aruba.

Article 12

Either Contracting Party may propose the other Party to consult on any matter concerning the interpretation or application of the Agreement. The other Party shall accord sympathetic consideration to and shall afford adequate opportunity for such consultation.

Article 13

1. Any dispute between the Contracting Parties concerning the interpretation or application of the present Agreement which cannot be settled, within a reasonable lapse of time, by means of diplomatic negotiations, shall, unless the Parties have otherwise agreed, be submitted, at the request of either Party, to an arbitral tribunal, composed of three members. Each Party shall appoint one arbitrator and the two arbitrators thus appointed shall together appoint a third arbitrator as their chairman who is not a national of either Party.

2. If one of the Parties fails to appoint its arbitrator and has not proceeded to do so within two months after an invitation from the other Party to make such appointment, the latter Party may invite the President of the International Court of Justice to make the necessary appointment.

3. If the two arbitrators are unable to reach agreement, in the two months following their appointment, on the choice of the third arbitrator, either Party may invite the President of the International Court of Justice, to make the necessary appointment.

4. If, in the cases provided for in the second and third paragraph of this Article, the President of the International Court of Justice is prevented from discharging the said function or is a national of either Contracting Party, the Vice-President shall be invited to make the necessary appointments. If the Vice-President is prevented from discharging the said function or is a national of either Party the most senior member of the Court available who is not a national of either Party shall be invited to make the necessary appointments.

5. The tribunal shall decide on the basis of respect for the law, including in particular the present Agreement and any other relevant agreement between the Contracting Parties as well as the generally recognized rules and principles of International Law. Before the tribunal decides, it may at any stage of the proceedings propose to the Parties that the dispute be settled amicably. The foregoing provisions shall not prejudice the power of the tribunal to decide the dispute *ex aequo et bono* if the Parties so agree.

6. Unless the Parties decide otherwise, the tribunal shall determine its own procedure.

7. The tribunal shall reach its decision by a majority of votes. Such decision shall be final and binding on the Parties.

Article 14

1. The present Agreement shall enter into force on the first day of the second month following the date on which the Contracting Parties have informed each other in writing that the procedures constitutionally required therefor in their respective countries have been complied with, and shall remain in force for a period of fifteen years.

2. Unless notice of termination has been given by either Contracting Party at least six months before the date of the expiry of its validity, the present Agreement shall be extended tacitly for periods of ten years, each Contracting Party reserving the right to terminate the Agreement upon notice of at least six months before the date of expiry of the current period of validity.

3. In respect of investments made before the date of the termination of the present Agreement the foregoing Articles thereof shall continue to be effective for a further period of fifteen years from that date.

4. Subject to the period mentioned in paragraph (2) of this Article, the Government of the Kingdom of the Netherlands shall be entitled to terminate the application of the present Agreement separately in respect of one of the parts of the Kingdom.

In witness whereof, the undersigned representatives, duly authorized thereto, have signed the present Agreement.

Done in duplicate at La Paz, Republic of Bolivia on March 10, 1992 in the Netherlands, Spanish and English language, the three texts being equally authentic. In case of difference of interpretation the English text shall prevail.

For the Government of the Kingdom of the Netherlands:

H. C. R. M. PRINCEN

For the Government of the Republic of Bolivia:

C. ITURRALDE BALLIVAN

[SPANISH TEXT — TEXTE ESPAGNOL]

Acuerdo sobre Promoción y Recíproca Protección de Inversiones entre el Reino de los Países Bajos y la República de Bolivia

El Gobierno del Reino de los Países Bajos y el Gobierno de la República de Bolivia,

Deseando fortalecer los lazos tradicionales de amistad entre sus países, *extender e intensificar las relaciones económicas entre ellos*, particularmente en relación con las inversiones de los nacionales de una Parte Contratante en el territorio de la otra Parte Contratante.

Reconociendo que un acuerdo sobre el tratamiento que se dé a estas inversiones estimulará la afluencia de capital y tecnología y el desarrollo económico de las Partes Contratantes, y que es deseable un tratamiento justo y equitativo para las inversiones,

Han acordado lo siguiente:

Artículo I

Para los fines del presente Acuerdo:

- (a) El término «inversiones» comprenderá todo tipo de bien y en particular, aunque no exclusivamente:
- (i) propiedad mueble e inmueble, así como cualquier otro derecho *in rem* con relación a todo tipo de bien;
 - (ii) derechos derivados de acciones, obligaciones y otras clases de participaciones en compañías y empresas conjuntas;
 - (iii) títulos de crédito, derechos a fondos de comercio y otros bienes, y cualquier actividad que tenga un valor económico;
 - (iv) derechos en el campo de la propiedad intelectual, procesos y conocimientos técnicos;
 - (v) derechos concedidos en virtud del derecho público, incluyendo derechos a prospección, exploración, extracción, y explotación de recursos naturales.
- (b) El término «nacionales» comprenderá, con relación a cada Parte Contratante:
- (i) personas naturales que tienen la nacionalidad de esa Parte Contratante en conformidad con su ley;
 - (ii) *sin perjuicio de las provisiones de (iii)*, personas jurídicas constituídas en conformidad con la ley de esa Parte Contratante;
 - (iii) personas jurídicas controladas, directa o indirectamente por

nacionales de esa Parte Contratante, pero constituidas en conformidad con la ley de esa Parte Contratante;

(c) El término «territorio» incluye las áreas marítimas adyacentes a la costa del Estado respectivo, en la extensión en la que ese Estado puede ejercer derechos soberanos o jurisdicción en esas áreas según el Derecho Internacional.

Artículo 2

Cada Parte Contratante podrá, dentro del marco de sus leyes y regulaciones, promover la cooperación económica a través de la protección en su territorio de las inversiones de nacionales de la otra Parte Contratante. Sin perjuicio de su derecho de ejercer los poderes conferidos por sus leyes o regulaciones, cada Parte Contratante admitirá tales inversiones.

Artículo 3

1. Cada Parte Contratante asegurará tratamiento justo y equitativo a las inversiones de los nacionales de la otra Parte Contratante y no perjudicará, por medidas irrazonables o discriminatorias, su operación, administración, mantención, uso, gozo, o disposición por esos nacionales.

2. Particularmente, cada Parte Contratante acordará a estas inversiones plena seguridad y protección que en ningún caso serán menores a las acordadas a inversiones de sus propios nacionales o a inversiones de nacionales de cualquier tercer Estado, considerando las que sean más favorables para el inversionista.

3. Si una Parte Contratante ha acordado ventajas especiales a nacionales de un tercer Estado en virtud de acuerdos estableciendo uniones aduaneras, uniones económicas o instituciones similares, o en base a acuerdos interinos que conducen a tales uniones o instituciones, esa Parte Contratante no estará obligada a acordar esas ventajas a nacionales de la otra Parte Contratante.

4. Cada Parte Contratante observará toda obligación que haya contraído en relación con inversiones de nacionales de la otra Parte Contratante.

5. Si las disposiciones legales de cualquier Parte Contratante o las obligaciones en virtud del Derecho Internacional existentes al presente o establecidas posteriormente entre las Partes Contratantes aparte del actual Acuerdo, contienen una regulación sea general o específica,

otorgando a las inversiones por inversionistas de la otra Parte Contratante un tratamiento más favorable que el establecido por el presente Acuerdo, esa regulación prevalecerá, en la medida en que sea más favorable, sobre el presente Acuerdo.

Artículo 4

Con relación a impuestos, derechos, cargas y deducciones fiscales y exenciones, cada Parte Contratante acordará a los nacionales de la otra Parte Contratante que realicen cualquier actividad económica en su territorio, un tratamiento no menos favorable que el acordado a sus propios nacionales o a aquellos de cualquier tercer Estado, considerando el que sea más favorable para los nacionales involucrados. Para este fin, sin embargo, no se tomará en cuenta ninguna ventaja fiscal especial acordada por esa Parte, conforme a un acuerdo para evitar la doble imposición en virtud de su participación en una unión aduanera, unión económica o institución similar o en base a la reciprocidad con un tercer Estado.

Artículo 5

Las Partes Contratantes garantizarán que los pagos relativos a una inversión puedan ser transferidos. Las transferencias se harán en una moneda libremente convertible, sin restricción ni demora indebidas.

Tales transferencias incluyen en particular, aunque no exclusivamente:

- (a) ganancias, intereses, dividendos y otros ingresos corrientes;
- (b) fondos necesarios
 - (i) para la adquisición de materias primas o auxiliares, productos semi-fabricados o terminados, o
 - (ii) para reemplazar bienes de capital para salvaguardar la continuidad de una inversión;
- (c) fondos adicionales necesarios para el desarrollo de una inversión;
- (d) fondos como reintegro de préstamos;
- (e) regalías o derechos;
- (f) ingresos de personas naturales;
- (g) los ingresos de venta o liquidación de la inversión.

Artículo 6

Ninguna Parte Contratante podrá tomar medidas privando, directa o indirectamente, a los nacionales de la otra Parte Contratante de sus inversiones a menos que se cumplan las siguientes condiciones:

(a) Las medidas que sean tomadas en interés público y bajo debida observación del procedimiento legal;

(b) las medidas no sean discriminatorias o contrarias a cualquier garantía que la Parte Contratante haya dado;

(c) las medidas estén acompañadas por las provisiones para el pago de justa compensación. Tal compensación representará el valor genuino de las inversiones afectadas y, para ser efectiva para los demandantes, será pagada y hecha transferible, sin demora indebida, al país designado por los demandantes involucrados y en la moneda del país del que los demandantes sean nacionales, o en cualquier moneda libremente convertible aceptada por los demandantes.

Artículo 7

Los nacionales de una de las Partes Contratantes que sufran pérdidas con relación a sus inversiones en el territorio de la otra Parte Contratante, debido a guerra u otro conflicto armado, revolución, estado de emergencia nacional, revuelta, insurrección o motín, recibirán un trato por la otra Parte Contratante, en cuanto a restitución, indemnización y compensación u otro arreglo, que no sea menos favorable al que esa Parte Contratante acuerde a sus propios nacionales o a nacionales de un tercer Estado, considerando el que sea el más favorable para los nacionales involucrados.

Artículo 8

Si las inversiones de un nacional de una de las Partes Contratantes están aseguradas contra riesgos no comerciales en virtud de un sistema establecido por ley, cualquier subrogación del asegurador o del reasegurador en los derechos de dicho nacional con arreglo a las condiciones de tal seguro, será reconocida por la otra Parte Contratante.

Artículo 9

1. Con el propósito de resolver las divergencias derivadas de inversiones entre una Parte Contratante y un nacional de la otra Parte al presente Acuerdo, se iniciarán consultas a fin de dirimir amigablemente el conflicto entre las partes en disputa.

2. Si una divergencia no puede ser dirimida dentro de un plazo de seis meses, contando desde la fecha en que el nacional interesado la

haya notificado formalmente, ésta será sometida a petición del nacional interesado a un tribunal arbitral.

3. El tribunal arbitral será constituido ad-hoc, nombrando cada parte un árbitro, y poniéndose los árbitros de acuerdo para elegir como presidente del tribunal a un nacional de un tercer Estado. Los árbitros serán nombrados dentro de los dos meses y el Presidente dentro de los tres meses, después de que el nacional interesado haya comunicado su propósito de someter la divergencia a un tribunal arbitral.

4. Si los plazos previstos en el párrafo 3 no son observados y a falta de otras disposiciones entre las Partes en litigio, cualquiera de ellas podrá solicitar al Presidente de la Corte de Arbitraje de la Cámara Internacional de Comercio de París que proceda a las designaciones necesarias.

5. Los párrafos 4 a 7 del Artículo 13 del presente Acuerdo se aplicaran mutatis mutandis.

6. Si ambas Partes Contratantes se han adherido al Convenio sobre Arreglo de Controversias relativas a Inversiones entre Estados y nacionales de otros Estados, de 18 de marzo de 1965, las divergencias derivadas de inversiones entre una de las Parte Contratante y un nacional de la otra Parte Contratante, serán, de acuerdo con las disposiciones de dicho Convenio, sometidos a conciliación ó arbitraje por el Centro Internacional para el Arreglo de Controversias Relativas a Inversiones.

Artículo 10

Desde la entrada en vigencia de este Acuerdo, sus provisiones se aplicarán también a las inversiones que se hayan hecho antes de esa fecha.

Artículo 11

En lo que se refiere al Reino de los Países Bajos, el presente Acuerdo se aplicará a la parte del Reino en Europa, Antillas Neerlandesas y Aruba.

Artículo 12

Toda Parte Contratante podrá proponer a la otra Parte realizar consultas sobre cualquier asunto referente a la interpretación o

aplicación del Acuerdo. La otra Parte otorgará benévola consideración y proporcionará oportunidad adecuada para tal consulta.

Artículo 13

1. Toda controversia entre las Partes Contratantes sobre la interpretación o aplicación del presente Acuerdo que no pueda resolverse, en un período razonable de tiempo, por medio de negociaciones diplomáticas, se someterá, a menos que las Partes acuerden otra cosa, a solicitud de cualquiera de las mismas, a un tribunal arbitral, compuesto de tres miembros. Cada Parte nombrará un árbitro y los dos árbitros así designados nombrarán conjuntamente como su Presidente a un tercer árbitro que no sea nacional de ninguna de las Partes.

2. Si una de las Partes no designa a su árbitro y no procede a hacerlo dentro de los dos meses después de ser invitado a hacerlo por la otra Parte, ésta podrá invitar al Presidente de la Corte Internacional de Justicia a hacer la designación necesaria.

3. Si los dos árbitros no pueden llegar a un acuerdo, en los dos meses posteriores a su designación, sobre la elección del tercer árbitro, cualquiera de las Partes podrá invitar al Presidente de la Corte Internacional de Justicia para que haga la designación necesaria.

4. Si en los casos previstos en los párrafos 2° y 3° de este Artículo, el Presidente de la Corte Internacional de Justicia está impedido a cumplir la función señalada o es nacional de una de las Partes Contratantes, el Vice-Presidente será invitado a hacer las designaciones necesarias. Si el Vice-Presidente está impedido a cumplir la función señalada o es nacional de una de las Partes, el miembro más antiguo de la Corte disponible que no sea nacional de ninguna Parte, será invitado a hacer las designaciones necesarias.

5. El tribunal decidirá en base al respeto a la ley, incluyendo en particular el presente Acuerdo y cualesquier otros acuerdos pertinentes existentes entre las Partes Contratantes, así como las normas y principios del Derecho Internacional generalmente reconocidos.

Antes que el tribunal decida podrá, en cualquier fase de los procedimientos, proponer que las Partes resuelvan la diferencia amistosamente. Las provisiones anteriores no perjudicarán el poder del tribunal para decidir la diferencia *ex aequo et bono* si las partes así lo acuerdan.

6. A menos que las Partes decidan otra cosa, el tribunal determinará su propio procedimiento.

7. El tribunal tomará su decisión por mayoría de votos. Tal decisión será final y obligatoria para las Partes.

Artículo 14

1. El presente Acuerdo entrará en vigor el primer día del segundo mes posterior a la fecha en que las Partes Contratantes hayan informado mutuamente por escrito que los procedimientos constitucionales requeridos en sus respectivos países han sido cumplidos, y se mantendrá vigente por un período de 15 años.

2. A menos que una de las Partes Contratantes rescinda por escrito el presente Acuerdo por lo menos seis meses antes de la fecha de expiración de su validez, el presente Acuerdo se extenderá tácitamente por períodos de 10 años, reservándose cada Parte Contratante el derecho a terminar el Acuerdo mediante aviso escrito de por lo menos seis meses antes de la fecha de expiración del periodo vigente de validez.

3. Con relación a las inversiones hechas antes de la fecha de terminación del presente Acuerdo, los Artículos anteriores pertinentes seguirán siendo efectivos por un periodo de 15 años desde esa fecha.

4. Sin perjuicio del periodo mencionado en el párrafo 2 de este Artículo, el Gobierno del Reino de los Países Bajos estará facultado para terminar la aplicación del presente Acuerdo separadamente con relación a una de las Partes del Reino.

EN TESTIMONIO DE LO CUAL, los representantes de ambos países debidamente autorizados han suscrito el presente Acuerdo.

HECHO en duplicado en la ciudad de La Paz, República de Bolivia, el diez de marzo de 1992, en idiomas inglés, español y neerlandés; siendo los tres textos igualmente auténticos. En caso de diferencia de interpretación, prevalecerá el texto en inglés.

(fdo.) H. C. R. M. PRINCEN

Por el Gobierno del Reino de los Países Bajos

(fdo.) C. ITURRALDE BALLIVAN

Por el Gobierno de la Republica de Bolivia

[TRANSLATION — TRADUCTION]

ACCORD RELATIF À L'ENCOURAGEMENT ET À LA PROTECTION RÉCIPROQUE DES INVESTISSEMENTS ENTRE LE ROYAUME DES PAYS-BAS ET LA RÉPUBLIQUE DE BOLIVIE

Le Gouvernement du Royaume des Pays-Bas et le Gouvernement de la République de Bolivie,

Désireux de renforcer les liens d'amitié traditionnels entre leurs pays, d'étendre et d'intensifier les relations économiques entre eux, et plus particulièrement dans le domaine des investissements par des ressortissants d'une Partie contractante sur le territoire de l'autre Partie contractante,

Reconnaissant que l'accord sur le traitement à réserver à de tels investissements stimulera le flux de capitaux et de technologies et le développement économique des Parties contractantes et qu'il est souhaitable d'accorder aux investissements un traitement juste et équitable,

Sont convenus de ce qui suit :

Article premier

Aux fins du présent Accord :

a) Le terme " investissements " inclut tous les types d'avoirs, et plus particulièrement mais non exclusivement :

i) les biens meubles et immeubles ainsi que tous autres droits réels concernant tout type d'avoirs ;

ii) les droits découlant d'actions, d'obligations ou tout autre type de participation à des sociétés ou à des coentreprises ;

iii) les créances monétaires ou les créances sur toutes prestations ayant une valeur économique ;

iv) les droits dans le domaine de la propriété intellectuelle, des procédés techniques, de la clientèle et du savoir-faire ;

v) les droits accordés en vertu du droit public, y compris les concessions pour la prospection, l'extraction et l'exploration de ressources naturelles.

b) Le terme " ressortissants " désigne, au regard de l'une ou l'autre Partie contractante :

i) les personnes physiques ayant la nationalité de ladite Partie contractante ;

ii) sans préjudice des dispositions du sous-alinéa iii) ci-après, les personnes morales constituées conformément à la législation de ladite Partie contractante ;

iii) les personnes morales contrôlées directement ou indirectement par des ressortissants de ladite Partie contractante, mais constituées conformément à la législation de l'autre Partie contractante.

c) Le terme " territoire " inclut les zones maritimes adjacentes à la côte de l'État concerné, dans la mesure dans laquelle ledit État exerce des droits souverains ou la compétence dans ces zones conformément au droit international.

Article 2

Dans le cadre de ses lois et règlements, chaque Partie contractante encourage la coopération économique en protégeant sur son territoire les investissements des ressortissants de l'autre Partie contractante. Chaque Partie contractante admet lesdits investissements sous réserve de son droit d'exercer les pouvoirs que lui confèrent ses lois et règlements.

Article 3

1. Chaque Partie contractante réserve un traitement juste et équitable aux investissements des ressortissants de l'autre Partie contractante. Elle n'entrave pas, par des mesures injustifiées ou discriminatoires, l'administration, la gestion, l'entretien, l'utilisation, la jouissance ou la cession desdits investissements par lesdits ressortissants.

2. Plus particulièrement, chaque Partie contractante accorde auxdits investissements une sécurité et une protection totales qui, en tout état de cause, ne seront pas moins importantes que celles qu'elle réserve soit aux investissements de ses propres ressortissants soit aux investissements des ressortissants de tout État tiers, la sécurité et la protection les plus favorables à l'investisseur concerné prévalant.

3. Si une Partie contractante a accordé des avantages spéciaux aux ressortissants d'un État tiers en vertu d'accords établissant des unions douanières, des unions monétaires ou des institutions similaires, ou sur la base d'accords provisoires conduisant à de telles unions ou institutions, cette Partie contractante n'est pas tenue d'accorder de tels avantages aux ressortissants de l'autre Partie contractante.

4. Chaque Partie contractante respecte toute obligation qu'elle peut avoir contractée en ce qui concerne les investissements de ressortissants de l'autre Partie contractante.

5. Si les dispositions législatives de l'une ou l'autre des Parties contractantes ou les obligations relevant du droit international en vigueur ou convenues ultérieurement entre les Parties contractantes en sus du présent Accord contiennent un règlement, de caractère général ou spécifique, conférant aux investissements de ressortissants de l'autre Partie contractante un traitement plus favorable que celui qui est prévu par le présent Accord, ce règlement, dans la mesure où il est plus favorable, prévaut sur le présent Accord.

Article 4

En matière d'impôts, de redevances, de frais et de déductions et d'exemptions fiscales, chaque Partie contractante accorde aux ressortissants de l'autre Partie contractante, qui exercent une activité économique quelconque sur son territoire, un traitement non moins favorable que celui qu'elle accorde à ses propres ressortissants ou aux ressortissants de tout État tiers, le traitement le plus favorable aux ressortissants concernés prévalant. À cet effet, il n'est cependant pas tenu compte des avantages fiscaux spéciaux accordés par cette Partie

aux termes d'un accord tendant à éviter la double imposition, en vertu de sa participation à une union douanière, une union économique ou une institution similaire, ou sur la base de la réciprocité avec un État tiers.

Article 5

Les Parties contractantes garantissent la possibilité de transférer les paiements résultant d'un investissement. Les transferts sont effectués dans une monnaie librement convertible, sans restriction ou retard indu. Ils incluent en particulier, mais non exclusivement :

- a) les bénéfices, intérêts, dividendes et autres revenus courants ;
- b) les fonds nécessaires aux fins suivantes :
 - i) l'acquisition de matières premières ou auxiliaires, de produits semi-finis ou finis, ou
 - ii) le remplacement d'avoirs en capital afin d'assurer la continuité d'un investissement ;
- c) les fonds supplémentaires nécessaires au développement d'un investissement ;
- d) les fonds reçus en remboursement de prêts ;
- e) les redevances ou honoraires ;
- f) les revenus de personnes physiques ;
- g) le produit de la vente ou de la liquidation de l'investissement.

Article 6

Aucune Partie contractante ne prend de mesures ayant pour effet de déposséder, directement ou indirectement, des ressortissants de l'autre Partie contractante de leurs investissements, sans qu'il soit satisfait aux conditions suivantes :

- a) les mesures sont prises pour cause d'intérêt public, par des voies de droit régulières ;
- b) les mesures ne sont pas discriminatoires ou contraires à des engagements auxquels aurait souscrit la Partie contractante qui prend lesdites mesures ;
- c) les mesures sont prises en contrepartie d'une juste indemnisation. Cette indemnisation représente la valeur réelle des investissements concernés, doit être assortie d'un intérêt commercial normal jusqu'à la date de paiement, pour pouvoir être considérée comme ayant été versée aux intéressés, être payée et transférée, sans retard indu, vers le pays désigné par les intéressés, dans la monnaie du pays dont ils sont ressortissants ou dans toute autre monnaie librement convertible acceptée par les intéressés.

Article 7

Les ressortissants d'une Partie contractante dont les investissements sur le territoire de l'autre Partie contractante subissent des pertes du fait d'une guerre ou autre conflit armé, d'une révolution, d'un état d'urgence nationale, d'une rébellion, d'une insurrection ou de troubles, bénéficient de la part de cette autre Partie contractante, en ce qui concerne la restitution, le dédommagement, l'indemnisation ou tout autre règlement, d'un traitement qui n'est pas moins favorable que celui que cette autre Partie contractante accorde à ses propres res-

sortissants ou aux ressortissants de tout État tiers, le traitement le plus favorable aux ressortissants intéressés prévalant.

Article 8

Si les investissements d'un ressortissant d'une Partie contractante sont assurés contre des risques non commerciaux en vertu d'un régime institué par la loi, toute subrogation de l'assureur ou du réassureur aux droits dudit ressortissant aux termes de cette assurance est reconnue par l'autre Partie contractante.

Article 9

1. Aux fins de régler les différends qui pourraient se produire entre une Partie contractante et un ressortissant de l'autre Partie contractante concernant un investissement, des consultations se tiendront en vue d'un règlement à l'amiable entre les parties au différend.

2. Si un différend ne peut pas être réglé dans un délai de six mois suivant la date à laquelle le ressortissant concerné l'a officiellement notifié, le différend est porté devant un tribunal arbitral, à la demande du ressortissant concerné.

3. Le tribunal arbitral est constitué pour la circonstance, de la manière suivante : chaque partie désigne un arbitre et les deux arbitres conviennent du choix d'un ressortissant d'un État tiers en tant que président du tribunal. Les arbitres sont nommés dans un délai de deux mois, et le président dans un délai de trois mois à partir du moment où le ressortissant concerné a fait part de son intention de soumettre le différend à un tribunal arbitral.

4. Si les délais prévus au paragraphe 3 ne sont pas respectés, l'une ou l'autre des parties au différend a le droit, faute d'autres dispositions entre les parties au différend, de demander au Président de la Cour d'arbitrage de la Chambre de commerce internationale de Paris de procéder aux désignations nécessaires.

5. Les dispositions des paragraphes 4 à 7 de l'article 13 du présent Accord s'appliquent mutatis mutandis.

6. Au cas où les deux Parties contractantes ont adhéré à la Convention sur le règlement des différends relatifs aux investissements entre États et ressortissants d'autres États du 18 mars 1965, les différends pouvant découler d'un investissement entre l'une des Parties contractantes et un ressortissant de l'autre Partie contractante sont soumis pour règlement, par arbitrage ou conciliation aux termes de ladite Convention, au Centre international pour le règlement des différends relatifs aux investissements.

Article 10

Les dispositions du présent Accord s'appliquent également, à compter de la date de son entrée en vigueur, aux investissements effectués avant cette date.

Article 11

En ce qui concerne le Royaume des Pays-Bas, le présent Accord s'applique à la partie du Royaume située en Europe, aux Antilles néerlandaises et à Aruba.

Article 12

Chaque Partie contractante peut proposer à l'autre Partie contractante la tenue de consultations sur toutes questions concernant l'interprétation ou l'application de l'Accord. L'autre Partie examine avec bienveillance cette proposition et offre les possibilités nécessaires à la tenue de telles consultations.

Article 13

1. Tout différend entre les Parties contractantes concernant l'interprétation ou l'application du présent Accord, qui ne peut être réglé dans un délai raisonnable par voie de négociations diplomatiques est, à moins que les Parties n'en décident autrement, soumis à la demande de l'une ou l'autre Partie à un tribunal arbitral composé de trois membres. Chaque Partie contractante désigne un arbitre et les deux arbitres ainsi désignés nomment ensemble un troisième arbitre en tant que leur président qui n'est ressortissant d'aucune des Parties.

2. Si l'une des Parties n'a pas désigné son arbitre et n'a pas donné suite, dans un délai de deux mois, à l'invitation à procéder à cette désignation, qui lui est adressée par l'autre Partie, celle-ci peut demander au Président de la Cour internationale de Justice de procéder à la désignation nécessaire.

3. Si, dans les deux mois suivant leur désignation, les deux arbitres ne peuvent se mettre d'accord sur le choix du troisième arbitre, l'une ou l'autre des Parties contractantes peut demander au Président de la Cour internationale de Justice de procéder à la désignation nécessaire.

4. Si, dans les cas prévus aux paragraphes 2 et 3 du présent article, le Président de la Cour internationale de Justice est empêché de s'acquitter de cette tâche, ou s'il est un ressortissant de l'une ou l'autre des Parties contractantes, le Vice-Président est prié de procéder aux désignations nécessaires. Si le Vice-Président est empêché de s'acquitter de cette tâche, ou s'il est un ressortissant de l'une ou l'autre des Parties contractantes, le membre disponible de rang immédiatement inférieur de la Cour, qui n'est pas un ressortissant de l'une ou l'autre des Parties contractantes, est prié de procéder aux désignations nécessaires.

5. Le tribunal statue sur la base du respect du droit, notamment le présent Accord et tout autre accord pertinent entre les Parties contractantes ainsi que les règles et les principes généralement reconnus de droit international. Avant de se prononcer, le tribunal peut, à toute étape de la procédure, proposer aux Parties de régler le différend à l'amiable. Les dispositions qui précèdent ne préjugent pas du pouvoir du tribunal de régler le différend *ex aequo et bono* si les Parties y consentent.

6. À moins que les Parties n'en décident autrement, le tribunal fixe lui-même sa procédure.

7. Les décisions du tribunal sont prises à la majorité des voix. Ces décisions sont définitives et ont force exécutoire pour les Parties.

Article 14

1. Le présent Accord entre en vigueur le premier jour du deuxième mois qui suit la date à laquelle les Parties contractantes se sont notifiées par écrit de l'accomplissement des formalités constitutionnelles requises dans leurs pays respectifs. Il restera en vigueur pendant 15 ans.

2. Sauf si l'une des Parties contractantes notifie à l'autre Partie contractante son intention de le dénoncer six mois au moins avant la date d'expiration de sa validité, le présent Accord est prorogé tacitement pour des périodes de 10 ans, chaque Partie contractante se réservant le droit de le dénoncer moyennant un préavis d'au moins six mois avant la date d'expiration de la période de validité en cours.

3. En ce qui concerne les investissements effectués avant la date de dénonciation du présent Accord, les dispositions des articles qui précèdent demeurent en vigueur pendant une nouvelle période de 15 ans à compter de cette date.

4. Sous réserve de la période mentionnée au paragraphe 2 du présent article, le Gouvernement du Royaume des Pays-Bas est en droit de mettre fin séparément aux dispositions du présent Accord pour des parties du Royaume.

En foi de quoi, les représentants soussignés, à ce dûment autorisés, ont signé le présent Accord.

Fait à La Paz, République de Bolivie, en double exemplaire le 10 mars 1992, en langues néerlandaise, espagnole et anglaise, les trois textes faisant également foi. En cas de divergence d'interprétation, le texte anglais prévaudra.

Pour le Gouvernement du Royaume des Pays-Bas:

H.C.R. M. PRINCEN

Pour le Gouvernement de la République de Bolivie:

C. ITURRALDE BALLIVAN

